

D ů v o d y:

Po stránce hmotněprávní označuje stížnost odsuzující výrok právně pochybeným, poněvadž krádež byla spáchána na švakru, pokud se týče na sestře stěžovatelově za okolností, v § 525 tr. zák. uvedených, a měl prý býti proto stěžovatel sprostěn, poněvadž nebyl učiněn poškozeným návrh na potrestání. Zmateční stížnost jest bezdůvodna již proto, poněvadž jde o krádež dle § 173 tr. zák. c o z l o č i n kvalifikovanou. Předpis § 525 tr. zák. může však míti místo — vyjímajíc krádeže, hlavou rodiny spáchané — jen při krádežích, meze p ř e s t u p k u nepřekročujících. Navštědčují tomu jednak předpis § 189 tr. zák., poukazující jen na § 463 tr. zák., který zde ovšem vůbec nepřichází v úvahu, jakož i příklady, v § 525 tr. zák. uvedené, jež vesměs obsahují jen méně značné poruchy domácí kázně, jak zvláště vyplývá též z obdobného předpisu § 168 trestního zákona z roku 1803, mluvícího výslovně jen o »nepatrných« krádežích a zpronevěrách.

Čís. 435.

Ke skutkové podstatě zločinu pozdvižení dle § 68 tr. zák. se nevyhledává zvláštní předchozí nebo dodatečné úmluvy pachatelů. Násilí může býti spácháno i výhrůzkami. Srocení a jeho trvání není odvislo od toho, zda dosud trvá určitý služební výkon úředních orgánů.

I cesta k místu určitého služebního výkonu i cesta z místa toho jsou částí úředního úkonu ve smyslu § 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1921, Kr I 157/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Kutné Hoře ze dne 5. ledna 1920, rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

První soud vzal za prokázáno, že dne 19. května 1919 konali civilní strážníci pražského policejního ředitelství z nařízení policejního ředitelství, ohlásivše se u zástupce přednosta stanice v K. Václava N. a vyžádavše si jako důvěrníka železničního zřízence Petra A. za účelem zjištění železničních krádeží, domovní prohlídku v domku Františka S. v K., a že v domku tohoto železničního zřízence našli v přítomnosti jeho manželky větší množství různého podezřelého zboží, o němž S-ová tvrdila, že je dostala od různých železničních zřízenců, jejichž jmén neudala; zjistil dále, že, když byl o prohlídce se S-ovou sepisován protokol, sešel se u domku zástup lidí, v počtu kolem 150 osob, kteří hlučeli, že několik zřízenců vešlo dovnitř, křičíce jeden přes druhého, proč se tam prohlídka koná, kdo vlastně (strážníci) jsou, by to lidem venku stojícím řekli, že na toto vyzvání detektiv B. vyšel ven, vysvětlil, kdo jsou a za jakým účelem tam byli vysláni, že se počalo ze zástupu křičeti, že se tam žádné pro-

hlídky nesmí konati, že z bytu S-ova nesmí býti nic odneseno, že bylo detektivům spíláno a vyhrožováno, a na ně voláno, že musí pryč z K. Soud nalézací vzal dále za prokázáno, že dne 20. května 1919 se dostavil do K. z nařízení ministerstva železnic a pražského policejního ředitelství policejní rada K. v průvodu komisaře V., dvou koncipistů a 20 detektivů, jednak by dokončili pátrání po pachatelích krádeže, předcházejícího dne přerušené, jednak by vypátrali a zatkli původce výtržností, spáchaných dne 19. května 1919, že po příjezdu komisaře do K. byli povoláni důvěrníci zřízeníctva do kanceláře přednosta stanice, že mezi tím, co policejní rada K. s nimi vyjednával, shromáždil se na peroně větší počet lidí, že když důvěrník vyšel ven, by shromážděnému zástupu vysvětlil, oč se jedná, strhl se křik, protestující proti prohlídkám, že bylo při tom policejním strážníkům spíláno, a že, poněvadž každý pokus, uklidnit zástup, zůstal bezvýsledným, a provoz na dráze vázl, byl policejní rada K. nucen, od dalšího úředního výkonu upustiti. Soudní dvůr nenabyl přesvědčení, že by se byla obě vylíčená shluknutí železničních zřízenců stala na základě předcházející úmluvy, že násilím zmaří úřední jednání policejních orgánů, nebo že snad dodatečně k takové úmluvě došlo a neshledal ani v prvním asi ve druhém případě »smlouvené« sročení ve smyslu § 68 tr. z., aniž nabyl přesvědčení, že se některý z obžalovaných za účelem násilného zmaření domovních prohlídek nebo jiných úředních výkonů k shromážděnému zástupu dodatečně připojil. Posuzuje pak jednání každého obžalovaného zvláště, uznal sedm z nich vinnými méně trestnými činy (§§ 81, 279, 312, 314 tr. zák.), nikoliv ale zločinem dle §§ 68, 69 a přestupkem § 312 tr. zák., na které zněla obžaloba.

Zmateční stížnost státního zastupitelství shledává právem, uplatňujíc důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř., hlavní vadu rozsudku v nesprávném výkladu náležitostí skutkové podstaty zločinu dle §§ 68, 69 tr. zák.

Ke skutkové povaze tohoto zločinu se nevyhledává, jak mylně má za to rozsudek, zvláště předchozí nebo dodatečné úmluvy pachatelů. Povstáním dle § 68 tr. zák. rozumí zákon sročení se více (t. j. značnějšího množství) lidí za tím účelem, by vrchnosti násilně byl činěn odpor. Sročení znamená shromáždění, shluknutí se více osob, jež jsou rozhodnuty společně, násilně klásti odpor vrchnosti. Úmysl klásti odpor může zde býti buď již od počátku před sročením (na základě ujednání), nebo se k odporu odhodlají osoby, původně z jiného důvodu se shromáždivší, teprve dodatečně. Rozhodnutí samo může se státi v tomto případě buď výslovně (úmluvou) nebo mlčky, t. j. vědomým spolupůsobením, třeba již mezi samým odporem, neboť povstáním jest vinen i ten, kdo se ke sročení již stávajícímu (ovšem v úmyslu směřujícím k odporu) přidružil (§ 69 tr. zák.). Z toho patrně, že i shromáždění více osob, původně dovolené a nezávadné, stane se sročením, jakmile se více lidí rozhodne (ať výslovně či mlčky), že bude násilím klásti odpor vrchnosti, a že se povstání dopouští každý, kdo vědomě při takovém sročení spolupůsobí. V tomto případě přičítá obžaloba obžalovaným k vině, že se k stávajícímu již sročení v jeho průběhu přidali (§ 69 tr. z.). K takovému přidružení nestačí ovšem pouhá přítomnost při sročení, nýbrž jest třeba, by pachatel dal nepochybně na jevo, že se připojuje ke sročenému davu, který chce zmařiti úřední výkon, přímým jednáním, projevem souhlasu, povzbuzováním druhých atd. A tu zjišťuje první soud nejen, že shromáždění zřízenci nedo-

volili provést domovní prohlídky detektivům dne 19. května 1919 a vrchnímu policejnímu radovi K-ovi dne 20. května 1919, že z jejich zástupu bylo vyhrožováno, že zástup prohlásil ústy důvěrníků, že oni (t. j. shromáždění zřizenci) nepřipustí žádných domovních prohlídek, že rozbijí nádraží, že v K. nemá policie co dělat, dokud oni (zřizenci) nedají svolení, z čehož dlužno souditi, že zde bylo více srocených lidí, nýbrž uvádí u všech obžalovaných, proti nimž směřuje zmateční stížnost státního zastupitelství, výroky a jednání, z nichž nutno za to míti, že se připojili ke srocenému davu. Zločin povstání dle § 68 tr. zák. jest dokonán již samotným srocením, pokud se týče připojením se k němu, stane-li se v úmyslu, činiti vrchnosti násilný odpor. Pokud jde o tuto druhou náležitost skutkové podstaty (násilného odporu), jest rozsudek právně mylným v tom, že vykládá pojem násilí úzce, stotožňuje jej se skutečným násilím. Pojem násilí zahrnuje však při správném výkladu zákona nejen násilí skutečné, nýbrž i násilí spáchané výhrůžkami; to vyplývá nepochybně ze srovnání §u 68 a §§ 98, 190, 81 a 125 tr. zák. Zjišťuje-li tedy rozsudek jednak všeobecně, že detektivům bylo vyhrožováno, jednak u jednotlivých obžalovaných, že úředním orgánům vyhrožovali, a vyslovuje-li přes to, že nejednali v úmyslu, by násilně zmařili úřední pohledky, pak vylučuje subjektivní vinu obžalovaných, jak z příslušných odstavců rozsudečných důvodů je patrné, jednak proto, že požaduje k pojmu srocení předcházející úmluvu, jednak že žádá k pojmu násilí dle § 68 tr. z. skutečně vykonané násilí, jakoby nestačilo nebezpečné vyhrožování. V obou směrech jest rozsudek zmatečný dle § 281 čís. 9 a) resp. § 10 tr. ř. Nesprávným výkladem zákona se stalo, že soud shledal obžalovaného Josefa L. vinným pouze zločinem dle § 81 tr. zák., Aloise V. pouze přečinem dle § 279 tr. zák. a oba mimo to přestupkem dle § 312 tr. zák., Antonína Š. pouze přestupkem dle § 312 tr. zák., Antonína P., Emanuela B. a Rudolfa H. přestupkem dle § 314 tr. zák. a sprostil Antonína P. obžaloby jak pro zločin dle § 68 tr. zák., tak pro přestupek dle § 312 tr. zák., ačkoliv obžaloba zněla proti všem na zločin dle §§ 68, 69 tr. zák. a na první tři a posledního z obžalovaných vedle toho také na přestupek dle § 312 tr. zák. Pro shora vytknuté formální zmatky rozsudku a vadné vyloučení subjektivní viny obžalovaných ve směru zločinu dle § 68 tr. zák. nelze rozhodnutí soudu kasačním ve věci samé, nýbrž je nutno rozsudek v objemu uvedeném v rozsudečném výroku zrušiti a vrátiti soudu první stolice, by tuto trestní věc znova projednal a rozhodl. Odsuzující výrok ohledně obžalovaných Josefa L. a Aloise V. pro přestupky dle § 312 tr. zák. nejsou sice zmateční stížností státního zastupitelství přímo dotčeny, pro spojitost věci odporučuje se však zrušiti rozsudek ohledně všech osmi obžalovaných v plném objemu. Pokud jde o obžalovaného Josefa P-a, byl tento obžalovaný sprostěn z obžaloby jak pro zločin dle § 68 tr. zák., tak pro přestupek dle § 312 tr. zák. se zvláštním odůvodněním, že se účastnil výstupu (výroky: »marš zpátky na nádraží, tady nemáte co chodit, tady je cesta, mohli jste žrát ve 12 hodin«, a že nadával detektivům »pacholci« a volal za nimi, že se na jejich zákony vys...«) již v okamžiku, když chtěli detektivové, odcházejíce 19. května 1919 od domku S-ova, odejítí přes železniční most — tedy prý již v době, kdy se detektivové nenalézali ve výkonu služby. Proti tomu uplatňuje stížnost právem dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že srocení a jeho trvání není odvislo od toho, zda dosud

trvá určitý služební výkon úředních orgánů, poněvadž jeho účel nemusí směřovati výhradně k zmaření nějakého úředního výkonu, nýbrž může býti jakýkoli, na př. může směřovati k rušení veřejného pokoje a pod. Z výpovědi detektivů, k nimž soud v tomto směru nepřihlíží, což stížnost právem vytýká jako neúplnost dle čís. 5 Šu 281 tr. ř., vychází na jevo, že v době, kdy detektivové opouštěli domek S-ův, byvše donuceni nejbližším vlakem z K. odjeti, trvalo ještě sročení, a že se P. nejpozději v tomto okamžiku k němu připojil.

Pokud jde o přestupek dle § 312 tr. zák. přehlíží soud, že detektivové v době pronesených výroků byli dosud na místě, kde měl býti vrchnostenský příkaz vykonán, že, pokud s tohoto místa se nevzdálili, byli ještě ve výkonu služby, a že nezáleží na tom, že neprováděli právě nějakého určitého výkonu služebního, nebo že již od něho ustali, neboť i cesta k místu určitého výkonu úředního i cesta od něho jsou částí služebního úkonu, a urazil-li obžalovaný P. policejní orgány, věda, kdo jsou, i to, že se v službě nalézají, pak dopustil se přestupku § 312 tr. z.

Čís. 436.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro pojem pletich se nevyžaduje, by děly se tajně.

Předražování (§ 7 cit. zák.) jest spácháno již vývěsem přemrštěné ceny.

(Rozh. ze dne 2. května 1921, Kr I 776/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. srpna 1920, jímž byla stěžovatelka odsouzena pro přečiny dle § 7 odstavec třetí a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Mouka jako mlýnský výrobek je dle příslušných zákonných předpisů vyřaděna z předmětů volného obchodování a podrobena hospodářství vázanému. Poněvadž pak nudle jsou výrobkem z mouky, nebyl volný obchod ani s nimi dovolen. Veškeré obchodování s předměty vázaného hospodářství, ať ve stavu původním či zpracovaném, mimo způsob úředně předepsaný, děje se neoprávněně, pokoutně a je již tím samým pletichou ve smyslu § 11, čís. 4 zákona o lichvě, jakmile je způsobitelným, ceny předmětů potřeby stupňovati. Byla proto obžalovaná uznána správně vinnou přečinem pletich za to, že proti zákonným předpisům obchodovala s nudlemi, výrobky to moučnými, a byly pletichy ty též způsobitelné, ceny předmětů potřeby stupňovati, uvážil-li se, že dle výpovědi dozorcího orgánu úřadovny pro potírání lichvy stály podobné nudle, dodávané pro apro-